

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ, ΑΡΧΕΙΑ, ΜΟΥΣΕΙΑ»

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Διπλωματική εργασία

Αντιλήψεις επιστημόνων πληροφόρησης για το ρόλο των βιβλιοθηκών και των ιδρυματικών αποθετηρίων ως προς τη διαχείριση της λογοκλοπής

ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΛΗ ΒΕΝΕΤΙΑ (ΑΜ: 196682014)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ

Αθήνα, Μάρτιος 2022

Βιβλιογραφική έρευνα

- Πρόσφατες έρευνες και μελέτες επισημαίνουν το **σημαντικό ρόλο των βιβλιοθηκονόμων ως επιστήμονες της πληροφόρησης στην ενημέρωση, υποστήριξη και κυρίως στην εκπαίδευση των φοιτητών για την αποφυγή της λογοκλοπής και την ανάπτυξη δεξιοτήτων (ψηφιακού) πληροφοριακού γραμματισμού** (Ameen & Mansoor, 2018; Darr, 2019, 2019; Datig & Russell, 2014; Han, 2017; Hendrix, 2016; Idiegbeyan-ose et al., 2018; Jilani & Ahmad, 2021; Kokkinos & Koulouris, 2020; Lampert, 2008; Michalak et al., 2018; Rodafinos, 2018).
- Παράλληλα, ένας αριθμός ερευνητών και επιστημόνων επισημαίνουν τον **υποστηρικτικό ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων στον έλεγχο και εντοπισμό της λογοκλοπής**, είτε εφαρμόζοντας εξειδικευμένες τεχνικές ανίχνευσης λογοκλοπής ή χρησιμοποιώντας κατάλληλο λογισμικό ή υπηρεσία ανίχνευσης λογοκλοπής (π.χ. Turnitin) (Ameen & Mansoor, 2018; Burke, 2005; Idiegbeyan-ose et al., 2018; Jilani & Ahmad, 2021; Snyder Gibson & Chester-Fangman, 2011).
- Ιδιαίτερα, με την **ευρεία χρήση των ιδρυματικών αποθετηρίων** στα ακαδημαϊκά ιδρύματα και τη διαχείριση αυτών από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, ο ρόλος των επιστημόνων πληροφόρησης δεν περιορίζεται μόνο στην εκπαιδευτική διαδικασία (Burke, 2005) αλλά δύναται να επεκταθεί και στο τομέα του ελέγχου της λογοκλοπής για το υλικό που κατατίθεται στα ιδρυματικά αποθετήρια.

Σχετικές ερευνητικές μελέτες

- **Jilani & Ahmad (2021): Quantitative research** σε βιβλιοθηκονόμους διακοσίων (200) ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στην **Ινδία**. Τα αποτελέσματα της έρευνας αναδεικνύουν το κρίσιμο και καθοριστικό ρόλο των επαγγελματιών της βιβλιοθήκης τόσο στην ενημέρωση και εκπαίδευση των φοιτητών για την αποφυγή της λογοκλοπής όσο και στον εντοπισμό της λογοκλοπής ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συμμετοχή των βιβλιοθηκονόμων στη διαμόρφωση της πολιτικής πλαγιαρισμού του ακαδημαϊκού ιδρύματος και στη συνεργασία τους με όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας για την αντιμετώπιση του φαινομένου.
- **Gibson και Chester-Fangman (2011): Exploratory research** σε 610 επαγγελματίες βιβλιοθηκονόμους που εργάζονταν σε βιβλιοθήκες διαφόρων τύπων στις **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής**. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το μεγαλύτερο μέρος των βιβλιοθηκονόμων έχει βοηθήσει τους φοιτητές σε θέματα που αφορούν τη σύνταξη παραπομπών και βιβλιογραφίας και έχει συμμετάσχει σε εκπαίδευση των μαθητών σχετικά με την έννοια της λογοκλοπής και την αποφυγή του πλαγιαρισμού, ενώ ένα μικρό ποσοστό συνεργάζεται με άλλα ακαδημαϊκά τμήματα για την αποφυγή της λογοκλοπής και συμμετέχει στην ανίχνευση της λογοκλοπής.
- **Bartlett & Casselden (2011): Delphi ερευνητική μέθοδο** σε 10 βιβλιοθηκονόμους που εργάζονταν σε ακαδημαϊκά ιδρύματα του **Ηνωμένου Βασιλείου**. Τα αποτελέσματα της έρευνας δίνουν έμφαση στο ρόλο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων ως “plagiarism educators” και λιγότερο σε διαδικασίες και δραστηριότητες που αφορούν την ανίχνευση της λογοκλοπής, ως “plagiarism detectors”.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να **διερευνήσει τις αντιλήψεις** των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης για το ρόλο των βιβλιοθηκών και ιδρυματικών αποθετηρίων ως προς τη διαχείριση της λογοκλοπής των φοιτητών στην ακαδημαϊκή κοινότητα και να **εξετάσει την τρέχουσα πρακτική** των επαγγελματιών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης όσον αφορά τη συμμετοχή τους στην πρόληψη και στον έλεγχο της λογοκλοπής των φοιτητών.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ερευνητικά ερωτήματα

- **RQ1:** Πώς αντιλαμβάνονται οι βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης την έννοια και το φαινόμενο της λογοκλοπής στην ακαδημαϊκή κοινότητα;
- **RQ2:** Πώς αντιλαμβάνονται οι βιβλιοθηκονόμοι και επιστήμονες της πληροφόρησης το ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και των επαγγελματιών που εργάζονται σε αυτήν ως προς τη διαχείριση της λογοκλοπής;
- **RQ3:** Με ποιους τρόπους συμμετέχουν οι επαγγελματίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην πρόληψη της λογοκλοπής των φοιτητών στα ακαδημαϊκά ιδρύματα;
- **RQ4:** Με ποιους τρόπους συμμετέχουν οι επαγγελματίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στον έλεγχο και στην ανίχνευση της λογοκλοπής των φοιτητών στα ακαδημαϊκά ιδρύματα;
- **RQ5:** Ποιες προκλήσεις και δυσκολίες καλούνται να αντιμετωπίσουν οι επαγγελματίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης ώστε να συμμετέχουν ενεργά και αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση του φαινομένου της λογοκλοπής των φοιτητών στα ακαδημαϊκά ιδρύματα;

Μεθοδολογία & Συγκρότηση δειγματος

- **Μεικτή μεθοδολογία έρευνας (mixed method research)**, συνδυάζοντας ποιοτικές και ποσοτικές μεθόδους έρευνας, η οποία ενδείκνυται για τη μελέτη στάσεων και απόψεων.
- Δύο φάσεις:
  - Σε πρώτη φάση διεξήχθη σε προκαταρκτικό στάδιο **ποιοτική έρευνα μέσω ενδεδειγμένης ανασκόπησης της βιβλιογραφίας (literature survey)**, απαραίτητη για να εντοπιστούν τα βασικά σημεία στα οποία θα βασιστεί το επόμενο στάδιο της έρευνας. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από την πρώτη φάση της έρευνας υποβλήθηκαν σε content analysis (ανάλυση περιεχομένου) και διαμόρφωσαν τις κύριες θεματικές κατηγορίες της επόμενης φάσης.
  - Στη δεύτερη και κύρια ερευνητική φάση χρησιμοποιήθηκε **έρευνα επισκόπησης απόψεων (survey research)**, η αποτελεί την κύρια μέθοδο έρευνας συλλογής πρωτογενών δεδομένων στο τομέα της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης (Library & Information Science - LIS) τα τελευταία πενήντα χρόνια (Vander Kooy, 2020).
- Ο **πληθυσμός-στόχος της έρευνας** αφορά το **προσωπικό των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών** που στα κύρια καθήκοντά του εκτελεί βιβλιοθηκονομικές εργασίες (βιβλιοθηκονόμοι, ειδικοί πληροφορικής, προσωπικό άλλων ειδικοτήτων που εκτελεί βιβλιοθηκονομικές εργασίες): **686 άτομα (ΜΟΔΙΠΑΒ, 2020)**.

Συλλογή Δεδομένων – Survey Research - Ερωτηματολόγιο

- Για τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων αναπτύχθηκε **δομημένο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο αυτοσυμπλήρωσης** με τη χρήση του **LimeSurvey**. Περιλάμβανε κυρίως **κλειστές ερωτήσεις** και **περιορισμένες ερωτήσεις ανοιχτού τύπου**.
- Η τελική μορφή του ερωτηματολογίου αποτελείται από συνολικά από **29 ερωτήσεις**, δομημένες σε **6 ενότητες** ενώ χρησιμοποιήθηκε μια ποικιλία τύπων ερωτήσεων - πολλαπλής επιλογής (multiple choice), επιλογή από λίστα (dropdown list & radio), λίστες με δυνατότητα σχολίου (list with comment), πίνακες με Likert scale, ταξινόμηση (ranking), ανοιχτή ερώτηση (long free text). **Προέλεγχος** πραγματοποιήθηκε από μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.
- Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε μέσω **email α) στις γραμματείες των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, β) στο προσωπικό των Βιβλιοθηκών και γ) στην Acadelib Hellenic Libraries Electronic Mailing List**.
- **Διάρκεια 3 εβδομάδες:** 31/01/2022 έως 20/02/2022. Πρώτο κάλεσμα συμμετοχής, και 2 ακόμη υπενθυμίσεις.
- **Τελικό ποσοστό απόκρισης** του δείγματος (**effective response rate**): **21,42%** (usable responses)/eligible sampled elements). Συνολικά 248 συμπληρωμένα ερωτηματολόγια εκ των οποίων τα 127 ήταν μερικώς συμπληρωμένα και τα 121 πλήρως συμπληρωμένα. Τα ερωτηματολόγια που ήταν κατάλληλα για στατιστική ανάλυση ανήλθαν σε 147.
- **Αριθμός έγκρισης από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας** του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής: 4134/26-01-2022

Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης – Survey Research

- Για την στατιστική ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν χρησιμοποιήθηκε το **MS Excel** (κυρίως για την παραγωγή γραφημάτων) και το **στατιστικό πακέτο SPSS** (IBM SPSS Statistics v28), την άδεια του οποίου παρείχε το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.
- Προηγήθηκε **εκκαθάριση των δεδομένων** ενώ στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε ανάλυση των δεδομένων, όπου χρησιμοποιήθηκαν τόσο **περιγραφική** όσο και **επαγωγική στατιστική (inferential statistics)**.
- Στο πλαίσιο της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων, για τη παραγωγή συμπερασμάτων επαγωγικής στατιστικής πραγματοποιήθηκε **σύγκριση των αποτελεσμάτων** βασισμένη σε **τρία δημογραφικά στοιχεία**: προσωπικό βιβλιοθήκης-σχέση εργασίας, ηλικία και προϋπηρεσία σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.
- Για την επαγωγική στατιστική σχηματίστηκαν σε κάθε περίπτωση τρεις μηδενικές στατιστικές υποθέσεις (Null Hypothesis). Για να εξεταστεί η πρώτη υπόθεση, πραγματοποιήθηκε **έλεγχος t για ανεξάρτητα δείγματα (independent sample t -test)** καθώς υπήρχαν δύο κατηγορίες προσωπικού. Για να εξεταστεί η δεύτερη υπόθεση πραγματοποιήθηκε **ανάλυση διακύμανσης με ανεξάρτητα δείγματα (one-way ANOVA)** καθώς υπήρχαν συμμετέχοντες από τρεις ηλικιακές ομάδες. Παρομοίως, για να εξεταστεί η τρίτη υπόθεση πραγματοποιήθηκε **one-way ANOVA** καθώς υπήρχαν συμμετέχοντες από πέντε ομάδες προϋπηρεσίας σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες.

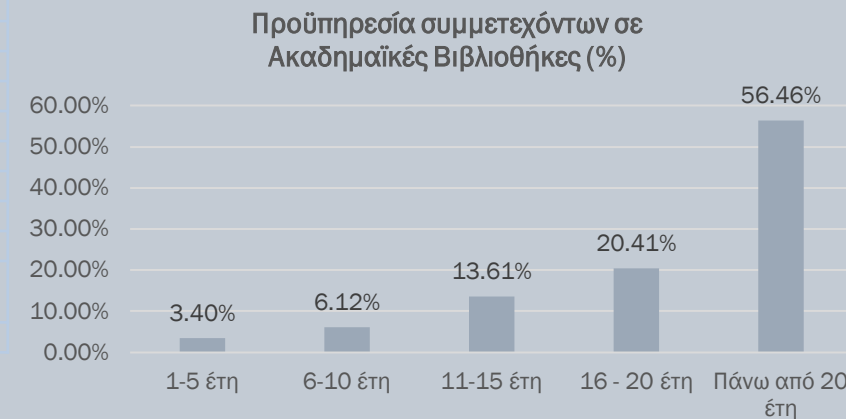
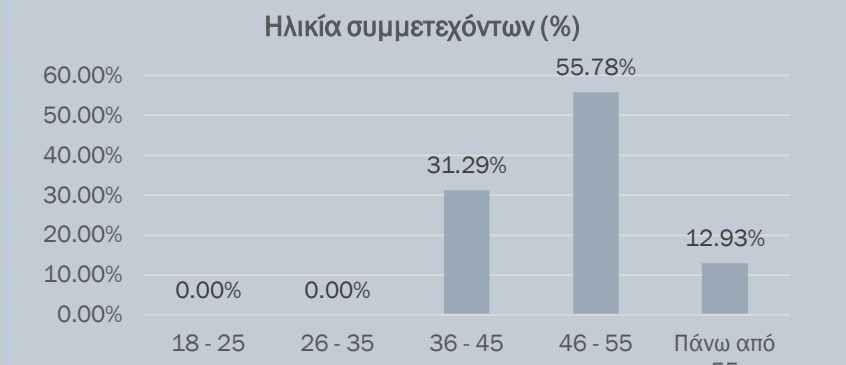
Αποτελέσματα – Δημογραφικά στοιχεία

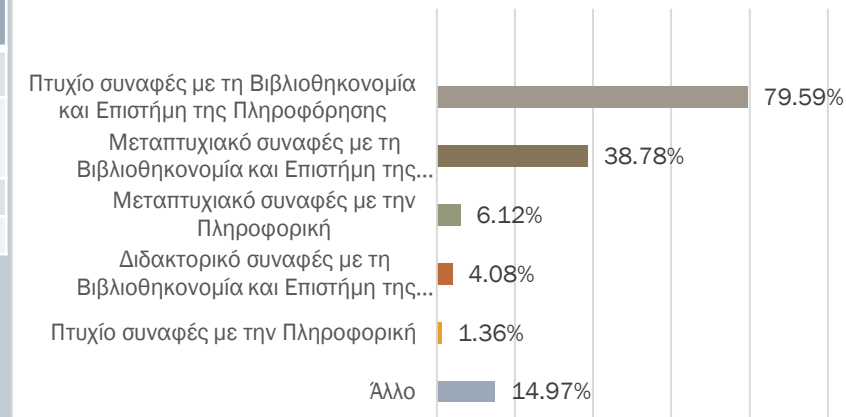
Ακαδημαϊκό Ίδρυμα	Frequency	Percentage (%)	Προσωπικό Βιβλιοθήκης (ΜΟΔΙΠΑΒ, 2020)	Response Rate (%)
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (Α1)	3	2,04%	9	33,33%
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΑΣΠΑΙΤΕ) (Α2)	3	2,04%	6	50,00%
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Α3)	24	16,33%	125	19,20%
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (Α4)	5	3,40%	7	71,43%
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ (Α5)	8	5,44%	22	36,36%
ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Α6)	6	4,08%	14	42,86%
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (Α7)	17	11,56%	108	15,74%
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ (Α8)	2	1,36%	44	4,55%
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ (Α9)	0	0,00%	14	0,00%
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ (Α10)	2	1,36%	13	15,38%
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ (Α11)	2	1,36%	10	20,00%
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (Α12)	2	1,36%	12	16,67%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ (Α13)	5	3,40%	28	17,86%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (Α14)	3	2,04%	20	15,00%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (Α15)	7	4,76%	10	70,00%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ (Α16)	12	8,16%	67	17,91%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (Α17)	10	6,80%	25	40,00%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (Α18)	4	2,72%	33	12,12%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (Α19)	5	3,40%	24	20,83%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ (Α20)	8	5,44%	32	25,00%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Α21)	4	2,72%	10	40,00%
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (Α22)	4	2,72%	22	18,18%
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (Α23)	1	0,68%	18	5,56%
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (Α24)	2	1,36%	9	22,22%
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (Α25)	1	0,68%	4	25,00%
Άλλο (Α26)	7	4,76%	9	33,33%

Προσωπικό Βιβλιοθήκης - Ειδικότητα:	Frequency	Percentage (%)	(ΜΟΑΔΑΠ, 2020)	Response Rate (%)
Βιβλιοθηκονόμος	135	91,84%	482	28,01%
Προσωπικό άλλων ειδικοτήτων που εκτελεί βιβλιοθηκονομικές εργασίες	11	7,48%	120	9,17%
Ειδικός Πληροφορικής	0	0,00%	33	0,00%
Άλλο	1	0,68%		

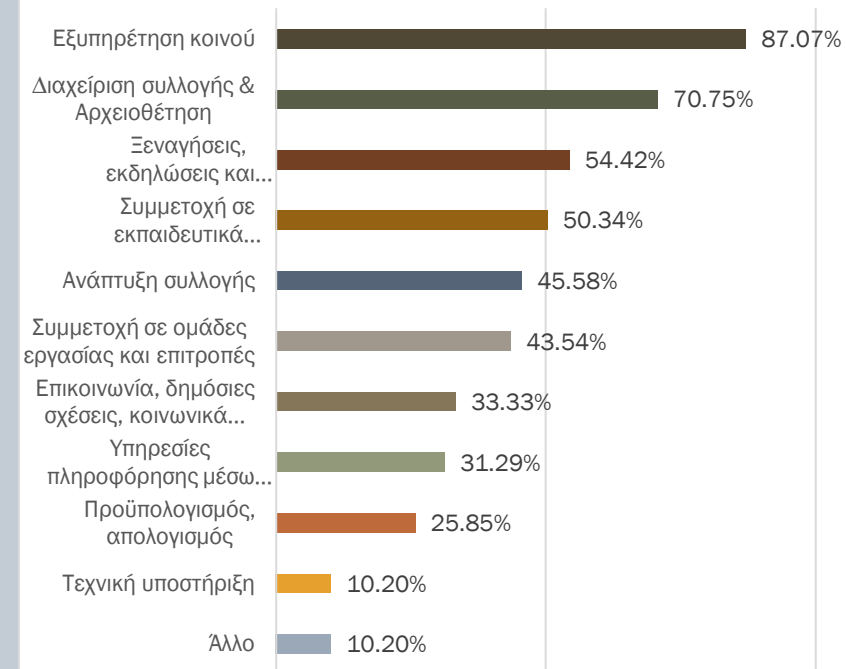
91% Μόνιμου ή αορίστου χρόνου προσωπικό

Εκπαίδευση συμμετεχόντων (%)

Καθήκοντα συμμετεχόντων (%)

Αποτελέσματα – Δημογραφικά στοιχεία

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων αποτελεί **μόνιμο ή αορίστου χρόνου προσωπικό (91%)** των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, είναι **άνω των 36 ετών** και έχει κατά μέσο όρο **προϋπηρεσία στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες πάνω από 16 έτη**.
- Στη συντριπτική πλειοψηφία τους είναι **βιβλιοθηκονόμοι (92%) με πτυχίο συναφές με τη Βιβλιοθηκονομία και Επιστήμη της Πληροφόρησης (80%)** ενώ πάνω από τους μισούς (54%) έχει ολοκληρώσει **σπουδές μετεκπαίδευσης (μεταπτυχιακό ή διδακτορικό)**.
- Στα κύρια καθήκοντά τους συγκαταλέγεται η **παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης και η εξυπηρέτηση των αναγκών των χρηστών της (87%)** μαζί με τη **διαχείριση συλλογής και την αρχειοθέτηση (71%)** ενώ σχεδόν οι μισοί συμμετέχοντες (50%) του τελικού δείγματος συμμετέχουν σε **εκπαιδευτικά προγράμματα χρηστών**.
- Οι επαγγελματίες της ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών είναι καλά καταρτισμένοι στο γνωστικό αντικείμενο της εργασίας τους ενώ οι συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν μεγάλη προϋπηρεσία και εμπειρία στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, γεγονός που καθιστά το δείγμα ικανό και αξιόπιστο ως προς το σκοπό της παρούσας ερευνητικής μελέτης.
- Εκτός από τις παραδοσιακές εργασίες των βιβλιοθηκονόμων, όπως είναι η πληροφόρηση των χρηστών, είναι πλέον εμφανής και ο νέος ρόλος ως **teaching librarians**, όπου εμπλέκονται ενεργά με τη διδασκαλία και την εκπαίδευση στην ακαδημαϊκή κοινότητα.
- **Δύο νέοι ρόλοι: διαχειριστές των Ιδρυματικών αποθετηρίων και του λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής.**

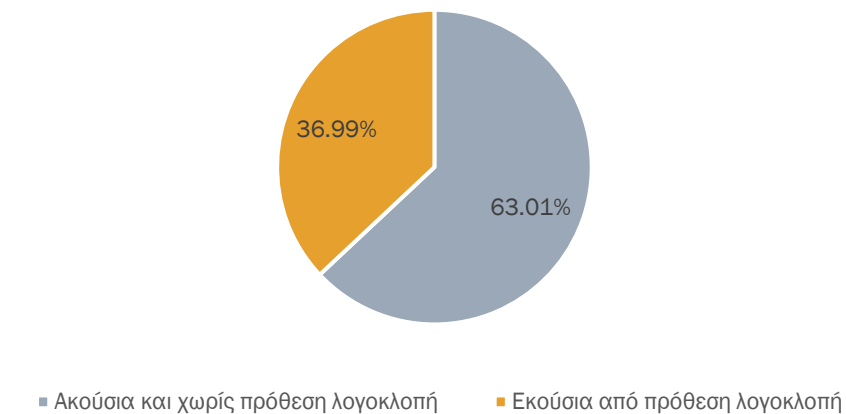
Αντιλήψεις βιβλιοθηκονόμων
και επιστημόνων
πληροφόρησης περί
λογοκλοπής

Αντιλήψεις περί λογοκλοπής

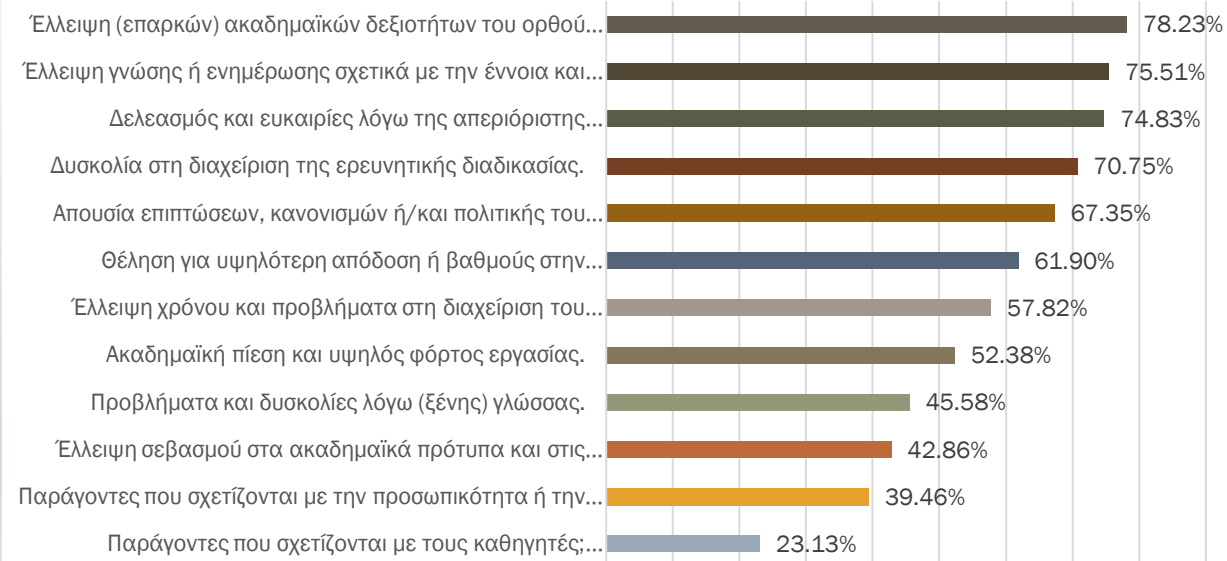
Αντιλήψεις συμμετεχόντων σχετικά με την πρόθεση λογοκλοπής των φοιτητών (%)

Μορφές λογοκλοπής

Αιτίες Λογοκλοπής

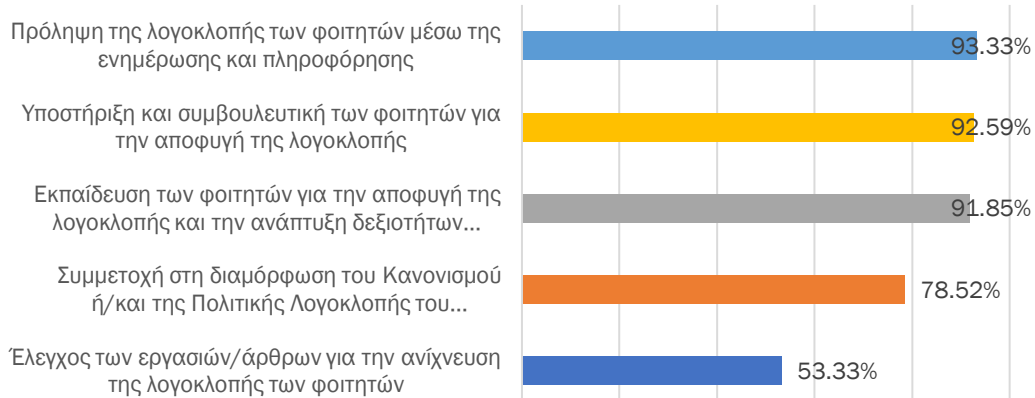
Αντιλήψεις βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης περί λογοκλοπής

- Ο ορισμός της λογοκλοπής ως «την κλοπή και την οικειοποίηση λέξεων και ιδεών» είναι γενικά αποδεκτός από την συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων (97%).
- Η μεγαλύτερη πλειοψηφία (93%) υποστήριξε ότι η προσφυγή στη λογοκλοπή από τους φοιτητές αποτελεί παράβαση του βασικού κανόνα της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, είναι μία ανέντιμη πράξη (92%) η οποία θεωρείται ηθικό αδίκημα στην ακαδημαϊκή κοινότητα (91%) και συμβάλλει στην αδυναμία επίτευξης των μαθησιακών στόχων (79%).
- Τα τρία τέταρτα των συμμετεχόντων (76%) υποστηρίζουν ότι τα ακαδημαϊκά ιδρύματα στην Ελλάδα είναι ενάντια του φαινομένου της λογοκλοπής των φοιτητών, και το 59% θεωρεί ότι η πράξη της λογοκλοπής των φοιτητών αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα και επιφέρει ποινές.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (63%) υποστηρίζει ότι οι περισσότερες περιπτώσεις λογοκλοπής των φοιτητών αποτελούν ακούσια και χωρίς πρόθεση λογοκλοπή με κύριες μορφές α) την αντιγραφή λέξεων, εκφράσεων ή ιδεών χωρίς την αναφορά στο δημιουργό ή την πηγή προέλευση και β) την παράφραση ή σύνοψη κειμένου από μία ή περισσότερες πηγές χωρίς την αναφορά των πηγών.
- Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ως κύριες αιτίες λογοκλοπής θεωρείται, μεταξύ άλλων α) η έλλειψη (επαρκών) ακαδημαϊκών δεξιοτήτων του ορθού τρόπου έρευνας, αναφοράς πηγών, παράφρασης, σύνοψης ή/και κριτικής σκέψης, β) η έλλειψη γνώσης ή ενημέρωσης σχετικά με την έννοια και τις μορφές της λογοκλοπής και γ) η απουσία επιπτώσεων, κανονισμών ή/και πολιτικής του Ακαδημαϊκού ιδρύματος σχετικά με το φαινόμενο της λογοκλοπής.
- Οι επαγγελματίες των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών έχουν, πράγματι, μία πολύ καλή αντίληψη και εικόνα του φαινομένου της λογοκλοπής στην ακαδημαϊκή κοινότητα.

Αντιλήψεις βιβλιοθηκονόμων και
επιστημόνων πληροφόρησης για το ρόλο
της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και των
επαγγελματιών που εργάζονται σε αυτήν
ως προς τη διαχείριση της λογοκλοπής

Αντιλήψεις σχετικά με το ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης

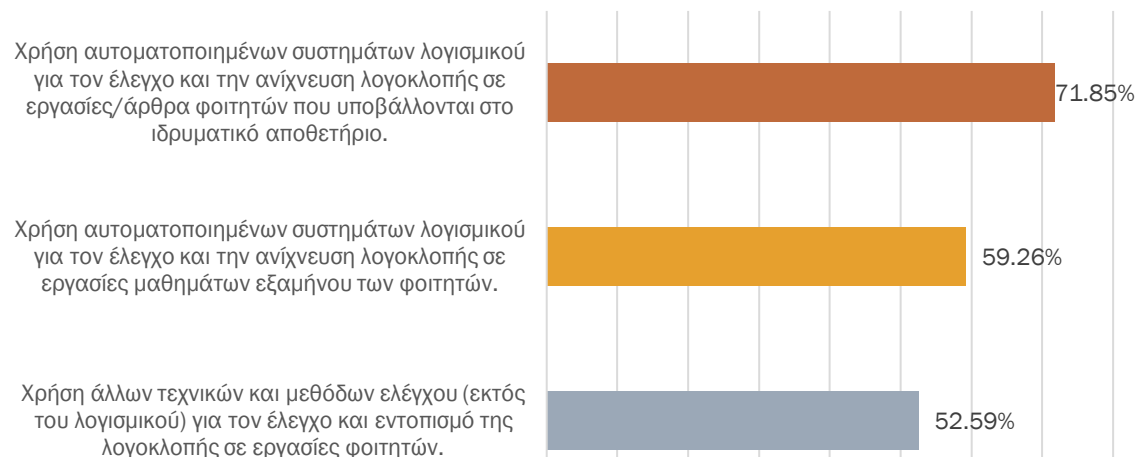
Αντιλήψεις σχετικά με τη συμμετοχή τους ως επαγγελματίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην πρόληψη της λογοκλοπής

Αντιλήψεις σχετικά με τη συμμετοχή τους ως επαγγελματίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην εκπαίδευση των φοιτητών για την αποφυγή της λογοκλοπής

Αντιλήψεις σχετικά με τη συμμετοχή τους ως επαγγελματίες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στον έλεγχο λογοκλοπής των φοιτητών

Αντιλήψεις βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης για το ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης και των επαγγελματιών που εργάζονται σε αυτήν ως προς τη διαχείριση της λογοκλοπής

- **Πρόληψη της λογοκλοπής των φοιτητών μέσω της ενημέρωσης, της υποστήριξης και της εκπαίδευσης των φοιτητών**
  - Στη **συντριπτική πλειοψηφία τους οι συμμετέχοντες συμφωνούν** με τη συμμετοχή της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην **πρόληψη της λογοκλοπής των φοιτητών μέσω της ενημέρωσης και πληροφόρησης των φοιτητών (93%) και μέσω της υποστήριξης και συμβουλευτικής των φοιτητών για την αποφυγή της λογοκλοπής (93%)**.
  - Επίσης, συμφωνούν (92%) με τον ενεργό ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην **εκπαίδευση των φοιτητών** για την αποφυγή της λογοκλοπής και την ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακού γραμματισμού.
- **Έλεγχος των εργασιών/άρθρων για την ανίχνευση της λογοκλοπής των φοιτητών**
  - **Αντικρουόμενες απόψεις** με ένα ποσοστό μόλις **53%** των συμμετεχόντων να συμφωνούν με αυτό το ρόλο της βιβλιοθήκης.
  - Επισημάνθηκε ότι ο έλεγχος και για την ανίχνευση λογοκλοπής σε εργασίες των φοιτητών θεωρείται αποκλειστική ευθύνη του επιβλέποντα καθηγητή και της αρμόδιας επιτροπής και ότι η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη δεν είναι θεσμικά υπεύθυνη στα ακαδημαϊκά ιδρύματα για τον έλεγχο της λογοκλοπής.
  - Συμφωνούν, ωστόσο, σε ποσοστό **72%** με τη δική τους συμμετοχή τους **στην ανίχνευση της λογοκλοπής σε εργασίες ή/και άρθρα των φοιτητών που υποβάλλονται στο ιδρυματικό αποθετήριο.**
- **Συμμετοχή στη διαμόρφωση του Κανονισμού ή/και της Πολιτικής Λογοκλοπής του Ακαδημαϊκού ιδρύματος (79%)**

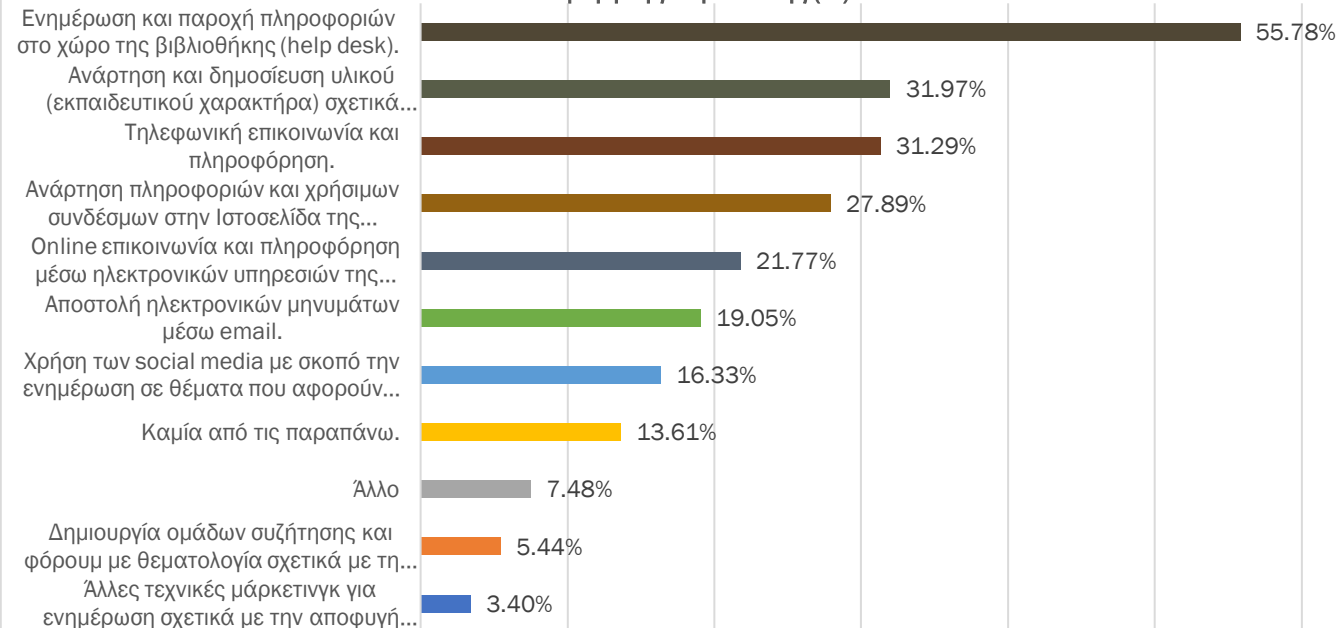
Συμμετοχή των επαγγελματιών
της βιβλιοθήκης στην
πρόληψη της λογοκλοπής των
φοιτητών

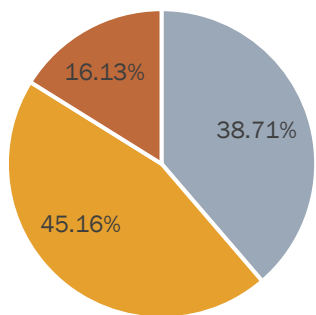
Συμμετοχή των επαγγελματιών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στην πρόληψη της λογοκλοπής των φοιτητών

Μέθοδοι ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των φοιτητών για την πρόληψη και την αποφυγή της λογοκλοπής (%)

Κανονισμός κατά της λογοκλοπής διαθέσιμος στην ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (%)

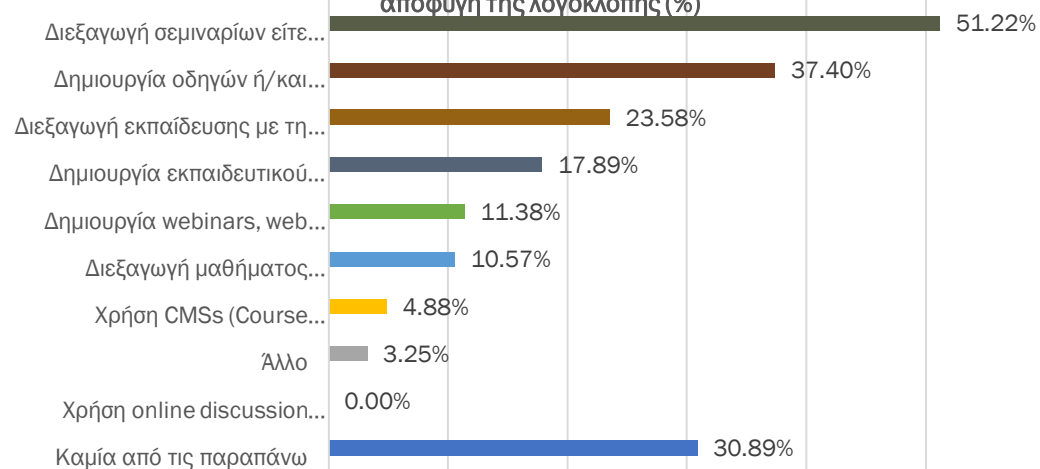

■ Ναι ■ Όχι ■ Δε γνωρίζω

Συμμετοχή των επαγγελματιών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης σε σε εκπαιδευτικές/επιμορφωτικές δραστηριότητες για την πρόληψη και την αποφυγή της λογοκλοπής των φοιτητών

Μέθοδοι εκπαίδευσης/επιμόρφωσης των φοιτητών για την πρόληψη και την αποφυγή της λογοκλοπής (%)

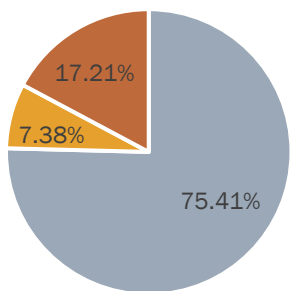
Συμμετοχή των επαγγελματιών της βιβλιοθήκης στην πρόληψη της λογοκλοπής των φοιτητών

- **Κανονισμός κατά της Λογοκλοπής:** Το 39% των συμμετεχόντων, υποστήριξε ότι **υπάρχει σχετικός οδηγός** διαθέσιμος και προσβάσιμος από τους φοιτητές ενώ ένας στους έξι συμμετέχοντες (16%) δε γνώριζε την ύπαρξη και διάθεση σχετικού οδηγού.
- **Συμμετοχή στην ενημέρωση και υποστήριξη των φοιτητών για την πρόληψη της λογοκλοπής:** Σε ποσοστό 96% οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι συμμετέχουν - σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό - σε σχετικές δραστηριότητες όπως να προτείνουν συχνά ή πολύ συχνά (65%) σε φοιτητές πηγές πληροφόρησης σχετικά με το θέμα ενδιαφέροντος ή να ενημερώνουν συχνά ή πολύ (53%) συχνά τους φοιτητών σε θέματα που αφορούν την πνευματική ιδιοκτησία, την ακαδημαϊκή ακεραιότητα και την ηθική χρήση της πληροφορίας.
- **Συμμετοχή σε εκπαιδευτικές/επιμορφωτικές δραστηριότητες των φοιτητών για την αποφυγή της λογοκλοπής:** Σε ποσοστό 89% οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι συμμετέχουν - σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό - σε σχετικές δραστηριότητες, ενώ τα πιο συχνά θέματα εκπαίδευσης αφορούν α) την αναζήτηση, ανάκτηση και σύνθεση (ψηφιακής) πληροφορίας (52%), β) τη χρήση παραπομπών, βιβλιογραφικών αναφορών και τη σύνταξη της βιβλιογραφίας (46%), γ) τα εργαλεία και τα λογισμικά διαχείρισης της ερευνητικής διαδικασίας (39%) και δ) την ανάπτυξη δεξιοτήτων Πληροφοριακής παιδείας (37%).
- Τα αποτελέσματα έδειξαν την ενεργό συμμετοχή των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων, μέσω ποικίλων μέσων και μεθόδων, σε διάφορες δραστηριότητες ενημέρωσης και υποστήριξης των φοιτητών που σχετίζονται κυρίως με την επαγγελματική τους εμπειρία και το γνωστικό τους υπόβαθρο ενώ παράλληλα αναδεικνύουν τον ενεργό τους ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία για την πρόληψη και την αποφυγή της λογοκλοπής των φοιτητών.

Συμμετοχή των επαγγελματιών της
βιβλιοθήκης στον έλεγχο και στην
ανίχνευση της λογοκλοπής

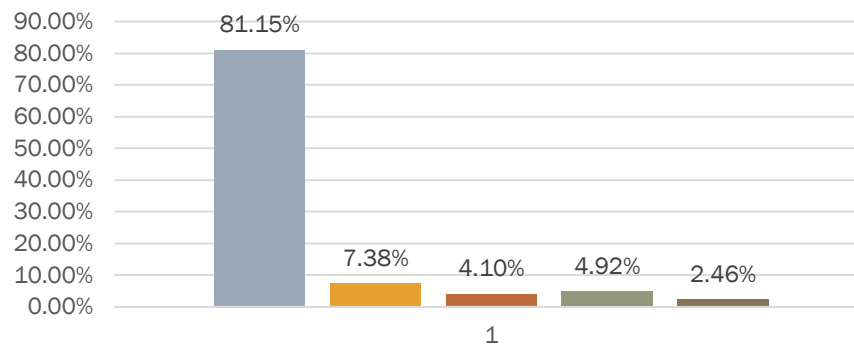
Διαθέτει το Ακαδημαϊκό Ίδρυμα στο οποίο εργάζεστε (εμπορική) υπηρεσία ή λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής (%)

■ Ναι ■ Όχι ■ Δεν γνωρίζω

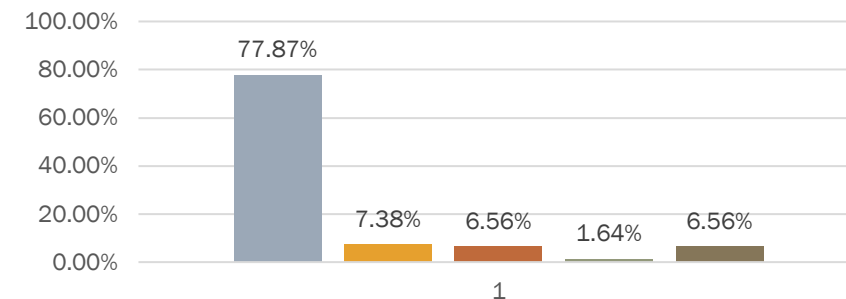
97% Turnitin

Με ποια συχνότητα χρησιμοποιείτε το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής για τον έλεγχο και την ανίχνευση της λογοκλοπής των εργασιών των φοιτητών στα μαθήματα του εξαμήνου;

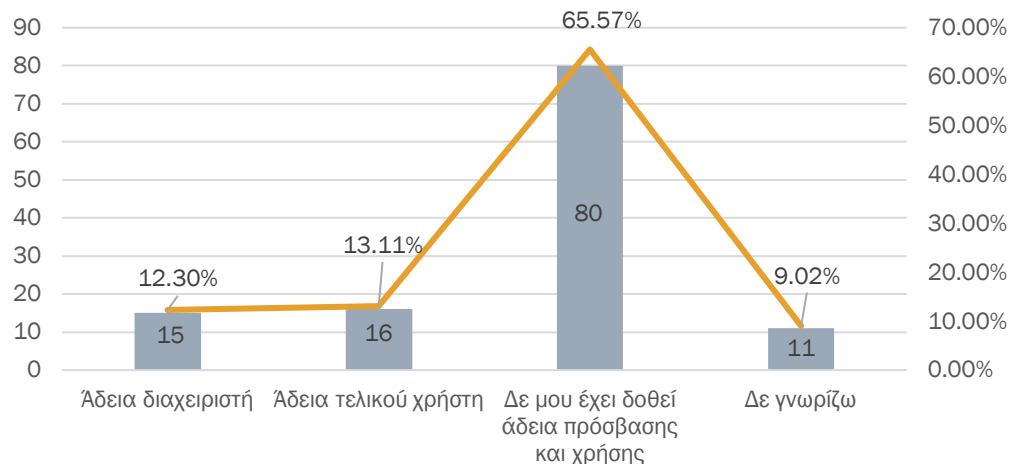
■ Ποτέ ■ Σπάνια ■ Μερικές φορές ■ Συχνά ■ Πολύ συχνά

Με ποια συχνότητα χρησιμοποιείτε το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής για τον έλεγχο και την ανίχνευση της λογοκλοπής των εργασιών ή ερευνητικών άρθρων των φοιτητών που υποβάλλονται στο Ιδρυματικό Αποθετήριο.

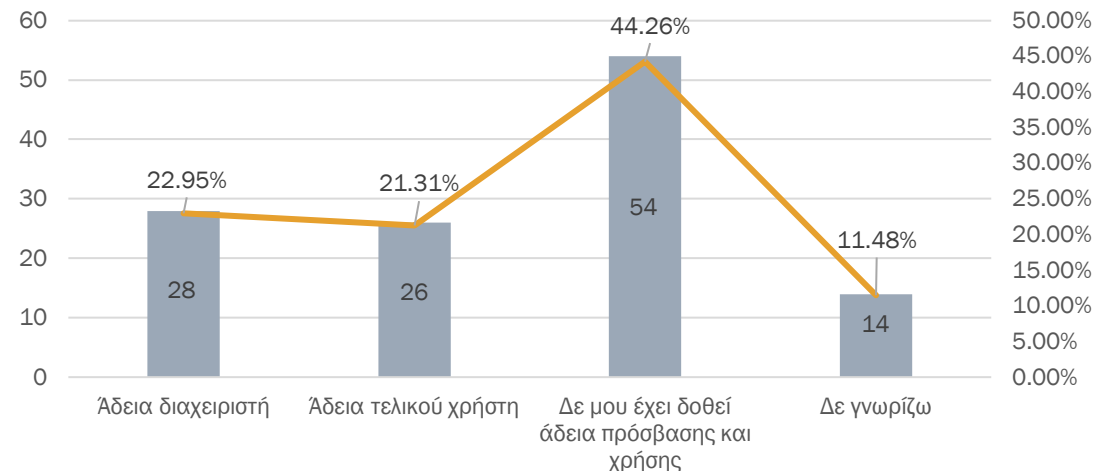

■ Ποτέ ■ Σπάνια ■ Μερικές φορές ■ Συχνά ■ Πολύ συχνά

Σας έχει δοθεί άδεια χρήσης ή/και εξουσιοδοτημένα δικαιώματα πρόσβασης στο λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής;

Σας έχει δοθεί άδεια χρήσης ή/και εξουσιοδοτημένα δικαιώματα πρόσβασης στο ιδρυματικό αποθετήριο;

Συμμετοχή των επαγγελματιών της βιβλιοθήκης στον έλεγχο και στην ανίχνευση της λογοκλοπής

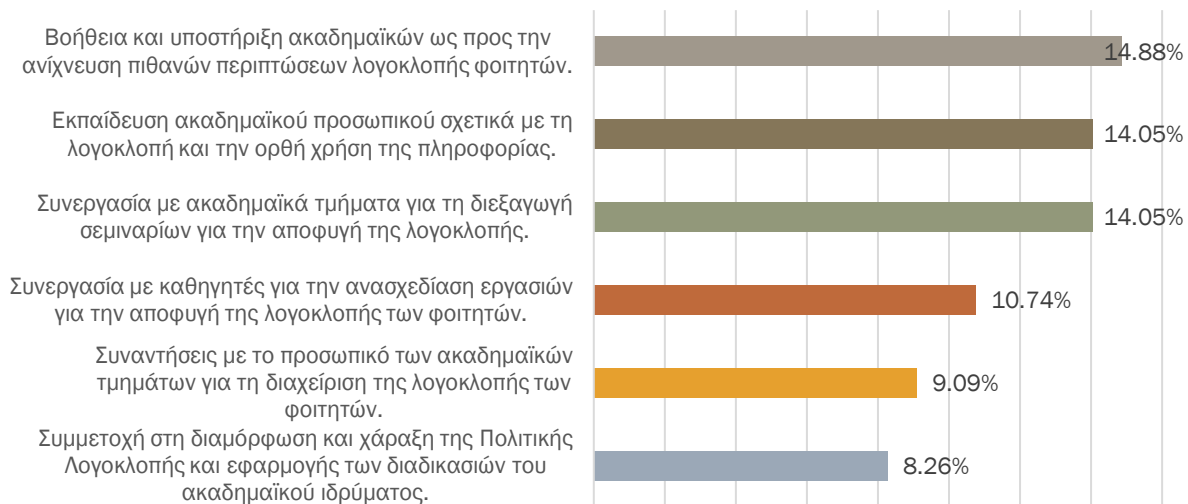
- **Υπηρεσία ή λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής:** Τα τρίτα τέταρτα των συμμετεχόντων (75%) δήλωσαν ότι το ακαδημαϊκό ίδρυμα στο οποίο εργάζονται διαθέτει λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής (Turnitin).
- **Άδεια χρήσης και εξουσιοδοτημένα δικαιώματα στο λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής:** Από τους συμμετέχοντες (25%) που γνώριζαν ότι τους έχει δοθεί πρόσβαση στο λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής του ακαδημαϊκού ιδρύματος, σχεδόν οι μισοί διαθέτουν άδεια διαχειριστή (12%) ενώ οι υπόλοιποι διαθέτουν άδεια τελικού χρήστη (13%).
- **Άδεια χρήσης και εξουσιοδοτημένα δικαιώματα στο ιδρυματικό αποθετήριο:** Από τους συμμετέχοντες (44%) που γνώριζαν ότι τους έχει δοθεί πρόσβαση στο ιδρυματικό αποθετήριο του ακαδημαϊκού ιδρύματος, λίγο παραπάνω από τους μισούς διαθέτουν άδεια διαχειριστή (23%) ενώ οι υπόλοιποι διαθέτουν άδεια τελικού χρήστη (21%).
- **Έλεγχος για την ανίχνευση της λογοκλοπής:** Σχεδόν ένας στους πέντε συμμετέχοντες (19%) έχει χρησιμοποιήσει έστω και μία φορά το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής σε εργασίες των φοιτητών στα μαθήματα του εξαμήνου (σε μεγάλη συχνότητα μόνο το 7%) ενώ το 22% έχει χρησιμοποιήσει έστω και μία φορά το λογισμικό ανίχνευσης λογοκλοπής σε εργασίες ή ερευνητικά άρθρα των φοιτητών που υποβάλλονται στο Ιδρυματικό Αποθετήριο (σε μεγάλη συχνότητα μόνο το 8%).
- Επισημάνθηκε, επίσης, ότι η βιβλιοθήκη δεν έχει τις απαραίτητες αρμοδιότητες ελέγχου και ανίχνευσης της λογοκλοπής και ο ρόλος των βιβλιοθηκονόμων θα πρέπει να προσανατολίζεται στην εκπαίδευση και καθοδήγηση των φοιτητών σχετικά με την αποφυγή της λογοκλοπής και στην εκπαίδευση των χρηστών για τη χρήση του λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής

Συνεργασία ακαδημαϊκών
βιβλιοθηκονόμων με την
ακαδημαϊκή κοινότητα –
Δυσκολίες και προκλήσεις

Συνεργατικές δραστηριότητες των επαγγελματιών της βιβλιοθήκης με την ακαδημαϊκή κοινότητα για τη διαχείριση της λογοκλοπής

Ποιες είναι οι σημαντικότερες δυσκολίες ή προκλήσεις που καλείστε να αντιμετωπίσετε ως Επαγγελματίες της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης κατά τη συμμετοχή σας στην καταπολέμηση του φαινομένου της λογοκλοπής; (%)

Συνεργασία ακαδημαϊκών βιβλιοθηκονόμων με την ακαδημαϊκή κοινότητα – Δυσκολίες και προκλήσεις

• Οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι συχνά ή πολύ συχνά:

- παρέχουν υποστήριξη στους ακαδημαϊκούς ως προς την ανίχνευση πιθανών περιπτώσεων λογοκλοπής **(15%)**.
- παρέχουν εκπαίδευση στο ακαδημαϊκό διδακτικό προσωπικό σχετικά με τη λογοκλοπή και την ορθή χρήση της πληροφορίας **(14%)**.
- συνεργάζονται με τα ακαδημαϊκά τμήματα για τη διεξαγωγή σεμιναρίων σχετικά με τη λογοκλοπή **(14%)**.
- συνεργάζονται με καθηγητές για την ανασχεδίαση εργασιών για την αποφυγή της λογοκλοπής **(14%)**.
- πραγματοποιούν συναντήσεις με το προσωπικό των ακαδημαϊκών τμημάτων για τη διαχείριση της λογοκλοπής των φοιτητών **(9%)**.
- συμμετέχουν στη διαμόρφωση και χάραξη της Πολιτικής Λογοκλοπής και εφαρμογής των διαδικασιών του ακαδημαϊκού ιδρύματος **(8%)**.

• Δυσκολίες και προκλήσεις των επαγγελματιών της βιβλιοθήκης κατά τη συμμετοχή τους στην διαχείριση της λογοκλοπής των φοιτητών:

- Συνεργασία με ακαδημαϊκούς, διδακτικό προσωπικό και ακαδημαϊκά τμήματα **(51%)**
- Έλλειψη επαρκών γνώσεων ή/και δεξιοτήτων **(43%)**
- Περιορισμοί σε χρόνο **(41%)**
- Πολιτική ακαδημαϊκού ιδρύματος για τη συμμετοχή της βιβλιοθήκης στη διαχείριση της λογοκλοπής **(37%)**
- Δυσκολία στην επικοινωνία με τους φοιτητές **(23%)**
- Άλλο **(4%)**: δυσκολίες λόγω έλλειψης προσωπικού, έλλειψη ενιαίας πολιτικής του ακαδημαϊκού ιδρύματος σχετικά με την λογοκλοπή, δυσκολίες στην εκπαιδευτική διαδικασία και άγνοια εκ μέρους των φοιτητών

Συζήτηση - Συμπεράσματα

- Οι επιστήμονες της πληροφόρησης που εργάζονται στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες **διαδραματίζουν ήδη βασικό ρόλο στην ενημέρωση και υποστήριξη των φοιτητών** σχετικά με τη λογοκλοπή μέσω διαφορετικών μεθόδων και μέσων.
- Επιπλέον, η μεγαλύτερη πλειοψηφία αυτών **συμμετέχει σε εκπαιδευτικές ή/και επιμορφωτικές δραστηριότητες** με διαφορετικές μορφές και μεθόδους που αφορούν την αποφυγή της λογοκλοπής των φοιτητών και την **ανάπτυξη δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας**.
- **Αντί για την άμεση εμπλοκή** των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης στον έλεγχο της λογοκλοπής των φοιτητών, όπου οι ίδιοι εμφανίζονται ιδιαίτερα επιφυλακτικοί, προτείνεται ένας πιο **συμβουλευτικός και υποστηρικτικός χαρακτήρας** των επαγγελματιών της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης, τόσο ως προς το ακαδημαϊκό διδακτικό προσωπικό όσο και προς τους φοιτητές του ακαδημαϊκού ιδρύματος. Σημαντικό είναι να παραμείνει η βιβλιοθήκη ένα «**safe place**» (Buranen, 2009, p. 30) χωρίς να λαμβάνει μέρος στην αξιολόγηση της επίδοσης του φοιτητή.
- Σε αυτήν την προσπάθεια έρχονται να προστεθούν και οι **δύο νέοι ρόλοι της διαχείρισης του ιδρυματικού αποθετηρίου και της διαχείρισης του λογισμικού ανίχνευσης λογοκλοπής**.
- Τα ελληνικά ακαδημαϊκά ιδρύματα, στην πλειοψηφία τους, θα χρειαστεί να **ενσωματώσουν κατάλληλες πολιτικές λογοκλοπής, με σαφείς και συγκεκριμένες διαδικασίες** διαχείρισης του φαινομένου.
- Παράλληλα, είναι σημαντικό η **ηγεσία των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων να αναγνωρίσει το σημαντικό ρόλο της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης στη διαμόρφωση της πολιτικής και του κανονισμού λογοκλοπής**.

“the more we do proactively to prevent plagiarism, the less there is to do reactively”

- DARR, T. (2019). COMBATING PLAGIARISM: A HANDS-ON GUIDE FOR LIBRARIANS, TEACHERS, AND STUDENTS. LIBRARIES UNLIMITED.

- Ameen, K., & Mansoor, F. (2018). *Perspectives on Role of University Libraries to Discourage Plagiarism among Research Scholars*.
- Bartlett, R., & Casselden, B. (2011b). An investigation into the attitudes of academic librarians towards Internet plagiarism of HE students. *Library and Information Research*, 35, 29–42. <https://doi.org/10.29173/lirg255>
- Buranen, L. (2009). A Safe Place: The Role of Librarians and Writing Centers in Addressing Citation Practices and Plagiarism. *Knowledge Quest*, 37, 24–33.
- Burke, M. (2005). Deterring Plagiarism: A New Role for Librarians. *Library Philosophy and Practice*, 6.
- Darr, T. (2019). *Combating plagiarism: A hands-on guide for librarians, teachers, and students*. Libraries Unlimited.
- Datig, I., & Russell, B. (2014). Instructing College Students on the Ethics of Information Use at the Reference Desk: A Guide and Literature Review. *The Reference Librarian*, 55, 234–246. <https://doi.org/10.1080/02763877.2014.912458>
- Han, L. Y. (2017). *Design and Implementation of a Campus-Wide Online Plagiarism Tutorial: Role played by the Library in an emerging research institution in Saudi Arabia*. <http://hdl.handle.net/10754/625152>
- Hendrix, B. (2016). *Academic integrity & plagiarism: The Librarian's Role in Encouraging AI and Preventing Plagiarism*. <https://doi.org/10.14288/1.0305739>
- Idiegbeyan-ose, J., Mr, I., Segun-Adeniran, C., Esse, U., Emmanuel, O., & Aregbesola, A. (2018). *Towards Curbing Plagiarism in Higher Institutions of Learning: The Strategic Role of the Library*.
- Jilani, G., & Ahmad, N. (2021). Role of Librarians and Information Scientists in Plagiarism Control A Study of NIRF Ranked Engineering Institutions Ranked in 2020. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology*, 41(03), 206–212. <https://doi.org/10.14429/djlit.41.03.16716>
- Kokkinos, D., & Koulouris, A. (2020). Plagiarism: Initial research findings in undergraduate students. *Journal of Integrated Information Management, Vol 4*, 18-23 Pages. <https://doi.org/10.26265/JIIM.V4I1.4342>
- Lampert, L. (2004). Integrating discipline-based anti-plagiarism instruction into the information literacy curriculum. *Reference Services Review*, 32, 347–355. <https://doi.org/10.1108/00907320410569699>
- Michalak, R., Rysavy, M., Hunt, K., Smith, B., & Worden, J. (2018). Faculty Perceptions of Plagiarism: Insight for Librarians' Information Literacy Programs. *College & Research Libraries; Vol 79, No 6 (2018): September DO - 10.5860/Crl.79.6.747*. <https://crl.acrl.org/index.php/crl/article/view/16827/18995>
- Rodafinos, A. (2018). Plagiarism Management: Challenges, Procedure, and Workflow Automation. *Interdisciplinary Journal of E-Skills and Lifelong Learning*, 14, 159–175. <https://doi.org/10.28945/4147>
- Snyder Gibson, N., & Chester-Fangman, C. (2011). The librarian's role in combating plagiarism. *Reference Services Review*, 39(1), 132–150. <https://doi.org/10.1108/00907321111108169>
- Vander Kooy, S. (2020). Surveying the Surveyors: An Analysis of the Survey Response Rates of Librarians. *Proceedings of the Annual Conference of CAIS / Actes Du Congrès Annuel de l'ACSI*. <https://doi.org/10.29173/cais1185>
- ΜΟΔΙΠΑΒ. (2020). *Έκθεση Στατιστικών Στοιχείων Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών 2020* (p. 85). Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΜΟΔΙΠΑΒ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ